

Verslag workshop ‘Docentonderzoek in de praktijk van de academische opleidingsschool’

Workshopleiders: Hans van der Linden, projectleider onderzoek bij Regionale Opleidingsschool West-Friesland & Marco Kragten, biologiedocent OSG West-Friesland en promovendus.

De ROWF is een opleidingsschool van 12 schoollocaties, 5 schoolbesturen en 5 partnerschappen. Het samenwerkingsverband leidt ongeveer 300 studenten op binnen het totale onderwijsaanbod, van praktijkonderwijs tot en met gymnasium. Sinds twee jaar is de opleidingsschool een academische opleidingsschool: “We hebben eerst een systeem gebouwd en daarna de academische stap gezet.”

Onderzoek op de agenda

De ROWF wilde met onderzoek (meer) onderwijskundige expertise ontwikkelen en bij zowel docenten als leerlingen een onderzoekende houding stimuleren. Een koppeling met HRM is gemaakt door flink te investeren in scholing; binnen vier scholen worden op dit moment veertien masters gevolgd door docenten, op professioneel of academisch niveau. De bekostiging van ruim 10.000 euro per docentonderzoeker per jaar komt uit de eigen schoolorganisatie(s). Op iedere school is daarnaast een onderzoeks- en een opleidingsteam opgericht. Door deze teams aan elkaar te verbinden ontstaat niet alleen een onderzoekscultuur binnen het opleiden, maar ook een algemene kennisuitwisseling op school. Secties dragen bijvoorbeeld actuele thema’s en vraagstukken uit hun praktijk aan, waardoor onderzoek daadwerkelijk in het belang van de stagescholen wordt uitgevoerd. Overeenstemming in de onderzoeksagenda is overigens niet altijd vanzelfsprekend; men moet actief op zoek naar en aan de slag met een inhoudelijke afstemming tussen de agenda’s van lectoraten en de plannen van scholen.

Omgaan met verschillen

De OSG West-Friesland is een actieve school die deelneemt aan veel verschillende projecten. Zo deed de school mee aan PLG-trajecten en participeert OSG sinds 1 augustus jongstleden in het NRO-programma rondom kenniscreatie en –benutting. Echter met een subsidiepotje alleen ben je er nog niet. Er moeten ook voldoende mensen beschikbaar zijn voor de begeleiding en uitvoering. Bovendien heeft een schoolleider niet altijd behoefte aan een onderzoeker maar is hij of zij ‘gewoon op zoek naar een goede docent’. Een samenwerkingsverband kent vaak verschillende scholen met allen een andere focus en de kunst is om daar goed mee om te gaan. Men kan bijvoorbeeld ontwikkelopdrachten koppelen aan onderzoek. Een actueel en populair onderzoeksthema zoals differentiatie kan in principe binnen ieder vakteam uitgevoerd worden. In- en uitroosteren van voldoende projectbemensing blijft daarentegen voor iedere school een uitdaging.

Vliegwieleffect

Het onderzoek dat op grote schaal wordt uitgevoerd binnen de ROWF heeft een bewezen vliegwieleffect binnen allerlei routes voor studenten en docenten. Laatstgenoemden worden steeds vaker getraind in het begeleiden van onderzoeksstudenten. Sommige docenten voeren in samenwerking met de HvA zelfs al examinatortaken uit, zoals ze ook in steeds grotere getalen werkplekbegeleiders worden. Lerarenopleidingen worden in dit verband opgeroepen om vooral kleine deelonderzoekjes uit te laten zetten. Deze deelonderzoeken bevorderen de regisseursrol op scholen: “Leg de verantwoordelijkheid bij jezelf, oftewel stuur op de begeleiding en afronding van praktijkonderzoek in de school.”

Een duurzame investering

Wat is het onderliggende succes van praktijkonderzoek binnen de ROWF? Wat zijn de bijbehorende risico's? Op de OSG West-Friesland hebben studenten allereerst een centrale rol in de organisatie gekregen. Ze hebben daadwerkelijk iets in te brengen en dat werpt zijn vruchten af. Onderzoeksresultaten worden bijvoorbeeld door studenten aan collega's gepresenteerd en maken deze potentiële begeleiders enthousiast voor volgend schooljaar. Het eerdergenoemde vliegwieleffect. Volgens de ROWF is het daarnaast van belang om onderzoek als een regulier onderdeel van je taken op school te zien: *"Het is dus geen optelsom van projecten, maar een duurzame investering in je schoolorganisatie."* Tevens is het aanbeveling waard om oog te houden voor een wederzijdse professionele ontwikkeling van het individu en de organisatie, zowel in het VO als in het vervolgonderwijs. Acceptatie van en omgaan met verschillen is niet ingewikkeld, zolang eenieder hetzelfde doel voor ogen houdt: zoveel mogelijk docenten en leerlingen met een onderzoekende houding samen laten werken in een professionele schoolorganisatie.